

En effektivare bekämpning av bidragsbrott

Anna Tenje, äldre- och socialförsäkringsminister

Mikael Westberg, lagman vid Kammarrätten i Stockholm

Regeringens plan för att trycka tillbaka den organiserade brottsligheten

Stramare migrationspolitik

Slå hårt mot
gängens grova
våld

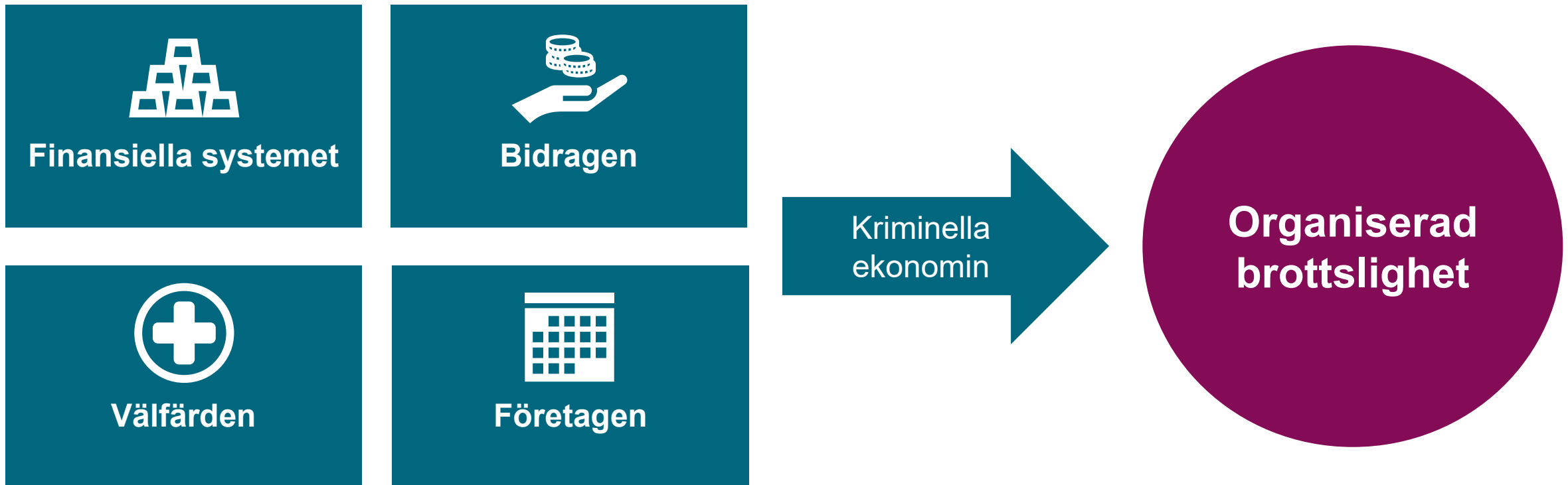
Strypa den
kriminella
ekonomin

Bryta
rekryteringen av
barn och unga
till gängen

Den kriminella ekonomin är utbredd i flera delar av samhället

Problembild och nuläge

- Välfärdssystemen är till för personer i behov av stöd, men missbrukas för att finansiera kriminalitet inklusive terrorism
- Legitimiteten för välfärdssystemen urholkas
- Ca 15 - 20 miljarder kronor per år betalas uppskattningsvis ut i felaktiga utbetalningar, varav hälften misstänks vara bidragsbrott
- Det behövs fler verktyg för att öka trycket och komma åt kriminaliteten

Genomförda åtgärder mot kriminella ekonomin

Lagstiftningsprocesser

- Översyn Ekobrottsmyndigheten – bättre förutsättningar att bekämpa ekobrott
- Hemliga tvångsmedel
- Ny förverkandelagstiftning
- Lämplighetskrav valutaväxling
- Höjda sanktionsavgifter mot penningtvätt
- Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndigheten
- Tullbefogenhetsutredning
- Översyn lönegarantin
- Utredning - befogenheter för Skatteverket inom brottsbekämpning och folkbokföring

Uppdrag & arbetsgrupper

- Skatteverket – bättre folkbokföring
- Arbetsgrupp för att motverka att finansiella systemet används för bedrägerier och penningtvätt
- Arbetsgrupp – åtgärder mot välfärdsfusk
- Flera myndigheter uppdrag om att förebygga brott mot välfärdssystemen

Uppdrag redan beslutade

- Skatteverket – lägesbild över befolkningen
- Flera myndigheter ska motverka felaktiga utbetalningar
- Utbetalningsmyndigheten startade 2024
- Uppdrag IVO stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet
- Uppdrag Bolagsverket brottsförebyggande, särskilt med fokus på välfärdsbrottslighet och penningtvätt

Ökade resurser 2024

- Över kvarts miljard till Tullverket, Kronofogden, Skatteverket för att bekämpa kriminella ekonomin
- Rättsväsendet ökar från 69 till 90 miljarder mellan 2023-2026

2023

2024

Socialdepartementet tillsätter en bokstavsutredning

Utredningen ska

- se över 2021 års bidragsbrottsutrednings förslag om ett administrativt sanktionssystem och en bidragsspärr
- utreda och lämna förslag om att ge Försäkringskassan brottsbekämpande befogenheter och förutsättningar att inrätta en särskild avgränsad verksamhet för utredning av bidragsbrott vid myndigheten

Förslag om ett administrativt sanktionssystem

- Sanktionsavgift vid felaktig utbetalning när den enskilde har lämnat en oriktig uppgift eller har underlåtit att anmäla ändrade förhållanden
- En reaktion från samhället ska komma snabbare och i fler fall

Förslag om en bidragsspärr

- Bidragsbrott av normalgraden eller grovt bidragsbrott ska kunna leda till en bidragsspärr under en bestämd tid
- En åtgärd mot framför allt den allvarligare bidragsbrottsligheten och som minskar motivationen att begå bidragsbrott
- Tydlig signal från samhällets sida att det inte är acceptabelt att missbruka välfärdssystemen och förtroendet dessa bygger på

Omfattande brottslighet kräver fler verktyg

- Den organiserade brottsligheten och det grova våldet medför stora påfrestningar för Polismyndigheten
- Relativt få överträdelser mot trygghetssystemen leder till anmälan och lagföring
- Skatteverket och Tullverket har vissa brottsutredande uppgifter och det pågår en utredning som ser över om Skatteverket ska få utökade befogenheter

Försäkringskassan föreslås utreda bidragsbrott

- 2022
  - Försäkringskassan gjorde närmare 30 000 kontrollutredningar
  - åtgärder vidtogs i drygt 16 000 fall (t.ex. indragen ersättning eller återkrav)
  - i ca 8 000 gjordes polisanmälan
  - Omkring 74 procent av samtliga anmälda bidragsbrott var brott mot Försäkringskassan
- Utredaren ska därför lämna förslag om att ge Försäkringskassan brottsbekämpande befogenheter och förutsättningar att utreda bidragsbrott

Utredare och redovisning

- Mikael Westberg, lagman vid Kammarrätten i Stockholm, har utsetts att biträda Socialdepartementet i utredningsuppdraget
- Uppdraget inleds omedelbart
- Uppdraget att se över det administrativa sanktionssystemet och bidragsspärr ska redovisas senast den 3 mars 2025
- Uppdraget ska slutredovisas senast den 2 mars 2026

Fler verktyg för att bekämpa bidragsbrott

- Sanktionssystem
- En diskvalificering från välfärden genom en bidragsspärr
- Brottsbekämpande befogenheter för Försäkringskassan att utreda bidragsbrott

En effektivare bekämpning av bidragsbrott

Anna Tenje, äldre- och socialförsäkringsminister

Mikael Westberg, lagman vid Kammarrätten i Stockholm

